

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא קמא דף נ"ג
Some of the topics we will learn about include.

The Mishna's Halachah of

נפל לפניו מקול הכרייה

חייב

If an ox fell forward into a pit because it was startled from the sound of a worker who was digging inside, the בעל

הבור, owner of the pit, is liable to pay, however

לאחריו מקול הכרייה

פטור

If the ox fell backward from the sound, the בעל הבור is not liable to pay.

The Machlokes רב ושמואל in whether לאחריו refers to inside the בור or outside the בור, which is based in their Machlokes regarding

חבטה

Whether a בור is liable for damage caused by its impact?

As cited earlier in דף נ';

רב holds

להבלו ולא לחבטו

The בעל הבור is liable only for damage caused by the foul air of the בור. And

שמואל holds

להבלו וכל שכן לחבטו

The בעל הבור is liable even for damage caused by the impact of the בור.

B And in the case of לפניו, the בעל הבור is חייב even though the worker caused the היזק, because the Mishnah is רבי נתן who holds

בעל הבור הזיקא קא עביד

The owner of a pit is liable for any היזק that occurs in his pit regardless of whether the victim fell on his own or was shoved by others, and he holds

וכל היכא דלא אפשר לאשתלומי מהאי

משתלם מהאי

Whatever loss the ניזק cannot recover from the worker, the בעל הבור must pay.

Three opinions regarding

שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו

If there were two oxen, one belonged to a הדיוס while the other was הקדש that was disqualified but not yet redeemed, and together they gored a third ox.

The various Halachos regarding

שור ואדם שדחפו לבור

If an ox and a person together shoved something into a pit, in which all three caused the היזק.

A

נפל לפניו
מקול הכרייה
חייב

לאחריו
מקול הכרייה
פטור

רב ושמואל
whether לאחריו refers to
inside the בור or outside the בור

B

רבי נתן
בעל הבור
הזיקא קא עביד

כל היכא דלא אפשר לאשתלומי מהאי
משתלם מהאי

שור
ושור פסולי המוקדשין
שנגחו

שור ואדם
שדחפו לבור

1 So let's review ...

The Gemara continues explaining the previous Mishnah:

נפל לפניו מקול הכרייה

חייב

If an ox fell forward into a pit because it was startled by the sound of a worker digging inside, the בעל הבור, the owner of the pit, is liable to pay.

לאחריו מקול הכרייה

פטור

If the ox fell backward from the sound, the בעל הבור is not liable to pay.

There's a משואל רב in explanation of the Mishnah:

רב says

לפניו ממש

לאחריו ממש

וזה וזה בבור

In both cases the ox fell into the pit, and even so, only if he fell forward and inhaled הבל, foul air, the owner is חייב, but if he fell backward and did not inhale הבל, the owner is

פטור, because רב holds

בור שחייבה עליו תורה

להבלו ולא לחבטו

The בעל הבור is liable only for damage caused by the foul air of the בור, but he is not liable for damage caused by its impact, because

קרקע עולם הזיקתו

The ground does not belong to him.

1

מאן:

נפל לפניו מקול הכרייה

חייב

If an ox fell forward into a pit because it was startled by the sound of digging inside, the בעל הבור is liable to pay.

לאחריו מקול הכרייה

פטור

If the ox fell backward from the sound, the בעל הבור is not liable to pay.

רב

לפניו ממש – לאחריו ממש

וזה וזה בבור

In both cases the ox fell into the pit, but only if he fell forward and inhaled הבל, foul air, the owner is חייב, but if he fell backward and did not inhale הבל, the owner is פטור, because רב holds

בור שחייבה עליו תורה

להבלו ולא לחבטו

The בעל הבור is liable only for damage caused by the foul air of the בור, but he is not liable for damage caused by its impact, because

קרקע עולם הזיקתו

The ground does not belong to him.

2 בבור disagrees and says
 בבור
 בין מלפניו בין מלאחריו חייב
 If the ox fell into the pit, the owner is חייב regardless of whether it was forward or backward, because שמואל holds להבלו וכל שכן לחבטו
 בור שחייבה עליו תורה
 One is liable even for damage caused by the impact of the בור.

Therefore, we must say that
 לאחריו מקול הכרייה דפטור

Refers to
 כגון דנתקל בבור
 ונפל לאחורי הבור
 חוץ לבור

The ox stumbled over the pit, but fell backward outside the pit, and the בעל הבור is פטור because the pit did not directly cause the היזק.

The Gemara cites a Braisa that seems to support שמואל and contradict רב
 בבור בין לפניו בין לאחריו חייב

3 The Gemara offers three explanations that the Braisa can also accord with רב.

1.
 רב חסדא says
 מודה רב בבור ברשותו דחייב
 The Braisa refers to a בור ברשותו, a pit located in private property, and רב agrees that he's חייב even for חבטה, because the ground does belong to him.

2

 שמואל
בור
בין מלפניו בין מלאחריו חייב
 If the ox fell into the pit, the owner is חייב regardless of whether it was forward or backward, because שמואל holds

בור שחייבה עליו תורה
להבלו וכל שכן לחבטו
 One is liable even for damage caused by the impact of the בור.

 Therefore, we must say that
לאחריו מקול הכרייה דפטור
 Refers to

כגון דנתקל בבור
ונפל לאחורי הבור – חוץ לבור
 The ox stumbled over the pit, but fell backward outside the pit, and the בעל הבור is פטור because the pit did not directly cause the היזק.

3

 The Gemara cites a Braisa that seems to support שמואל and contradict רב
בור בין לפניו בין לאחריו חייב

The Gemara offers three explanations that the Braisa can also accord with רב

1

רב חסדא
מודה רב בבור ברשותו דחייב
 The Braisa refers to a בור ברשותו, a pit in private property, and רב agrees that he's חייב even for חבטה, because the ground does belong to him.

4

2.

רבה says the Braisa is a case of

במתהפך

דנפל אאפיה

ואתהפיך ונפל אגביה

The ox first fell forward, and then flipped over backward, in which he is חייב because

דהבלא דאהני ביה אהני ביה

The הבל that the ox inhaled when it first fell forward caused the היזק.

3.

רב יוסף says

הכא בנוקי בור בשור עסקינן

The Braisa is referring to the damages that the ox spoiled the water in the pit, and the בעל השור is חייב to reimburse the בעל הבור regardless of the way his ox fell in, because this is not damages of בור, but of שור.

The Gemara then cites a Braisa to the contrary, which supports רב, and contradicts שמואל:

ונפל

עד שיפול דרך נפילה

מכאן אמרו

נפל לפנינו מקול הכרייה חייב

לאחריו מקול הכרייה פטור

וזה וזה בבור

=====

4

2

רב

במתהפך

דנפל אאפיה

ואתהפיך ונפל אגביה

The ox first fell forward, and then flipped over backward, in which he is חייב because

דהבלא דאהני ביה אהני ביה

The הבל that the ox inhaled when it first fell forward caused the חזק.

3

רב יוסף

הכא בנוקי בור בשור עסקינן

The Braisa is referring to the damages that the ox spoiled the water in the pit,

בעל הבור is חייב to reimburse the בעל השור regardless of the way his ox fell in, because this is not damages of בור, but of שור.

The Gemara then cites a Braisa to the contrary, which supports רב, and contradicts שמואל:

ונפל

עד שיפול דרך נפילה

מכאן אמרו

נפל לפנינו מקול הכרייה חייב

לאחריו מקול הכרייה פטור

וזה וזה בבור

5 The Gemara now analyzes the Halachah of נפל לפניו מקול הכרייה חייב
 And asks
 ואמאי
 נימא כורה גרם ליה
 Why is the בעל הבור liable? It was the digger who caused the ox to fall in? And as Rashi adds;
 וכורה פטור
 דגרמא בעלמא הוא
 The digger is not liable either, because he indirectly caused the ox to fall in.

אשי רבי נתן explains that the Mishnah is רבי נתן who holds
 בעל הבור הזיקא קא עביד
 The owner of a pit is liable for any הזיקא that occurs in his pit regardless of whether the victim fell on his own or was shoved by others.
 And he holds
 וכל היכא דלא אפשר לאשתלומי מהאי
 משתלם מהאי
 Whatever loss the ניזק cannot recover from the worker, the בעל הבור must pay.

5 The Gemara now analyzes the Halachah of
 נפל לפניו מקול הכרייה חייב

?

ואמאי

נימא כורה גרם ליה

Why is the בעל הבור liable?

It was the digger who caused the ox to fall in?

And as Rashi adds;

וכורה פטור – דגרמא בעלמא הוא

The digger is not liable either, because he indirectly caused the ox to fall in.

✓

רב ליתן בר א"ל

The Mishnah is רבי נתן who holds

בעל הבור הזיקא קא עביד

The owner of a pit is liable for any הזיקא that occurs in his pit regardless of whether the victim fell on his own or was shoved by others.

וכל היכא

דלא אפשר לאשתלומי מהאי

משתלם מהאי

Whatever loss the ניזק cannot recover from the worker, the בעל הבור must pay.

6 The Gemara now elaborates on רבי נתן and cites two contradicting Braisos:
 One Braisa states;
 שור שדחף את חבירו לבור
 If one ox shoved another ox into a pit, the רבנן say
 בעל השור חייב
 בעל הבור פטור
 Only the owner of the ox is liable, but the owner of the pit is not liable at all, because as Rashi explains, the בעל הבור claims;
 אי לא תורך לא נפל
 Had your ox not shoved the victim, the pit would not have caused damage.
 Therefore, the בעל הבור is חייב only if the ox falls in on its own, but the בעל הבור is פטור if the ox was shoved by others.

רבנן disagrees and says
 בעל השור משלם מחצה
 ובעל הבור משלם מחצה
 The both pay for half the damage, because they jointly caused the הדין. Therefore, even if the ox was shoved by others, the בעל הבור is חייב.

While a second Braisa states
 רבי נתן says
 בעל הבור משלם ג' חלקים
 ובעל השור רביע
 The owner of the pit pays three-quarters of the damage, but the owner of the ox pays only one-quarter of the damage?

6

רבי נתן
בעל הבור הזיקא קא עביד
שור שדחף את חבירו לבור
If one ox shoved another ox into a pit

רבי נתן
בעל השור משלם מחצה ובעל הבור משלם מחצה
Because they jointly caused the דיין.

רבי נתן
בעל השור חייב בעל הבור פטור
As Rashi explains, the פניו claims; אי לא תורך לא נפל
Had your ox not shoved the victim, the pit would not have caused damage.

Therefore, even if the ox was shoved by others, the בעל הבור is חייב.

Therefore, the בעל הבור is חייב if the ox falls in on its own, but he is פטור if the ox was shoved by others.

רבי נתן
בעל הבור משלם ג' חלקים ובעל השור רביע
The owner of the pit pays three-quarters of the damage, but the owner of the ox pays only one-quarter of the damage

However, in a second Braisa...

7 The Gemara explains as follows

הא בתם
הא במועד
The first Braisa refers to an ox that was a מועד, while the second Braisa refers to a תם, and the Gemara provides two explanations for נתן רבי.

1.
Either רבי נתן holds
האי כוליה הזיקא עבד
והאי כוליה הזיקא עבד
We consider the ox and the pit, as each one having caused the whole damage.

Therefore regarding מועד;
בעל השור משלם מחצה
ובעל הבור משלם מחצה
Simply because each מזיק was obligated to pay for the whole damage, but now that there were two מזיקים they share the costs.

However, regarding תם
בעל הבור משלם ג' חלקים
ובעל השור רביע
The תם pays only ¼ even though he caused the whole הזיק, because he claims שותפותאי מאי אהניא לי

Had only my ox caused the הזיק, I would only be liable for חצי as a תם, half the damage, but now that there were two מזיקים he must share in my costs, and I pay only רביע, one quarter, and the בעל הבור pays the remaining three-quarters.

OR

2.
רבי נתן holds
האי פלגא הזיקא עבד
והאי פלגא הזיקא עבד
We consider the ox and the pit as each one having caused only half the damage.

Therefore, regarding מועד
בעל השור משלם מחצה
ובעל הבור משלם מחצה
Simply, because each מזיק is only obligated to pay half;

However, regarding תם
בעל הבור משלם ג' חלקים
ובעל השור רביע
The בעל השור pays only ¼, because a תם always pays חצי, half the damage he caused.

And the בעל הבור must pay ¾ even though he caused only half the damage, because the victim's owner claims אגא תוראי בבירך אשכחיתיה את קטלתיה
מאי דלית לי לאשתלומי מהיאך משתלמנא מוכך

My ox was found in your pit, and whatever loss I cannot recover from the בעל השור, you must pay.

=====

7

הא בתם – הא במועד

The first Braisa refers to an ox that was a מועד, while the second Braisa refers to a תם.

1

holds רבי נתן

האי כוליה הזיקא עבד
והאי כוליה הזיקא עבד

We consider the ox and the pit as each one having caused the whole damage.

Regarding מועד;
בעל השור
משלם מחצה
ובעל הבור
משלם מחצה

Simply because each מזיק was obligated to pay for the whole damage, but now that there were two מזיקים they share the costs.

Regarding תם
בעל הבור
משלם ג' חלקים
ובעל השור
משלם רביע

The תם pays only ¼ even though he caused the whole הזיק, because he claims שותפותאי מאי אהניא לי

2

holds רבי נתן

האי פלגא הזיקא עבד
והאי פלגא הזיקא עבד

We consider the ox and the pit as each one having caused only half the damage.

Regarding מועד
בעל השור
משלם מחצה
ובעל הבור
משלם מחצה

Because each מזיק is only obligated to pay half.

Regarding תם
בעל הבור
משלם ג' חלקים
ובעל השור רביע
The בעל השור pays only ¼, because a תם always pays חצי.

And the בעל הבור must pay ¾ because the victim's owner claims אגא תוראי בבירך אשכחיתיה את קטלתיה

My ox was found in your pit, whatever loss I cannot recover from the בעל השור, you must pay.

8 אמר רבא
שור ואדם שדחפו לבור
If an ox and a person together shoved something into a pit,
in which all three caused the damage, their liability varies
as follows:

לענין נזקין
כולן חייבין

If a person was shoved and injured;

Regarding נזק;

All three are liable to pay for the damages.

As Rashi explains, because רבא concurs with רבי נתן that the בעל הבור is liable even when the victim was shoved into his pit, and a בור is liable for a person's injuries.

לענין ארבעה דברים ודמי ולדות

אדם חייב

ושור ובור פטור

Regarding the other four claims of חבלה;

צער, ריפוי, שבת, בושת

And regarding the claim of ולדות;

Only the person is liable, but the בעל הבור and בעל השור are exempt, because only a person is liable for these claims as the Pasuk specifies

איש בעמיתו

ולא שור בעמיתו

And regarding ולדות the Pasuk states

אנשים

ולא שוורים

לענין כופר ושלשים של עבד

שור חייב

אדם ובור פטורים

Regarding the claim of כופר if a ישראל died, or thirty שקלים if a כנעני died;

Only the בעל השור is liable, but the person and the בעל הבור are exempt. As Rashi explains, because the person is initially חייב מיתה for the death of a person, and he's therefore exempt from תשלומין, and a בור is never liable for a person's death.

8 אמר רבא
שור ואדם שדחפו לבור
If an ox and person shoved something into a pit,
in which all three caused the damage,
their liability varies as follows:

1

לענין נזקין - כולן חייבין

As Rashi explains, because רבא concurs with רבי נתן that the בעל הבור is liable even when the victim was shoved into his pit, and a בור is liable for a person's injuries.

2

לענין ארבעה דברים ודמי ולדות

אדם חייב

ושור ובור פטור

With regards to...

צער, ריפוי, שבת, בושת - דמי ולדות

Only the person is liable, as the Pasuk specifies

איש בעמיתו - ולא שור בעמיתו

And regarding דמי ולדות the Pasuk states

אנשים - ולא שוורים

3

לענין כופר ושלשים של עבד

שור חייב

אדם ובור פטורים

Regarding the claim of כופר if a ישראל died,
or thirty שקלים if a כנעני died;

Only the בעל השור is liable,

but the person and the בעל הבור are exempt.

As Rashi explains, because the person is initially חייב מיתה for the death of a person, and he's therefore exempt from תשלומין, and a בור is never liable for a person's death.

9 לענין כלים ושור פסולי המוקדשין
 אדם ושור חייבין
 ובור פטור
 Regarding utensils that broke, and an ox that was disqualified but was already redeemed;
 Only the person and בעל השור are liable, but the בעל הבור is פטור, because he does not pay for כלים, as the Pasuk excludes

חמור ולא כלים
 And regarding פסולי המוקדשין the Pasuk states
 והמת יהיה לו
 במי שהמת שלו
 יצא זה שאין המת שלו
 The בור is only חייב for an ox in which the owner may benefit from the carcass, which excludes פסולי המוקדשים in which the owner is forbidden to benefit from the carcass.

9 **4**
לענין כלים ושור פסולי המוקדשין
אדם ושור חייבין
ובור פטור
 Only the person and בעל השור are liable, but the בעל הבור is פטור, because he does not pay for כלים as the Pasuk excludes
חמור - ולא כלים
 And regarding פסולי המוקדשין the Pasuk states
והמת יהיה לו
במי שהמת שלו - יצא זה שאין המת שלו
 The בור is only חייב for an ox in which the owner may benefit from the carcass, which excludes פסולי המוקדשים where the owner is forbidden to benefit from the carcass.